

PROGRAM WYCHOWAWCZO-PROFILAKTYCZNY
SZKOŁY PODSTAWOWEJ NR 1 W PTASZKOWEJ
W ROKU SZKOLNYM 2021/2024

Zgodnie z art. 26 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe (Dz. U. z 2017 r. poz. 59) szkoła podstawowa od 1 września 2017 r. realizuje program wychowawczo-profilaktyczny obejmujący:

- 1. treści i działania o charakterze wychowawczym skierowane do uczniów,*
- 2. treści i działania o charakterze profilaktycznym dostosowane do potrzeb rozwojowych uczniów, przygotowane w oparciu o przeprowadzoną diagnozę potrzeb i problemów występujących w danej społeczności szkolnej, skierowane do uczniów, nauczycieli i rodziców.*

„Nasza szkoła przygotowuje do przyszłości, ucząc człowieczeństwa i samodzielności”

Wstęp

Szkoła Podstawowa nr 1 w Ptaszkowej to placówka twórczego i wszechstronnego rozwoju ucznia, przygotowująca do dalszej nauki i życia we współczesnym społeczeństwie.

Szkoła będzie placówką krzewiącą idee humanistyczne, kierującą się w swojej działalności następującymi zasadami:

- każde dziecko jest dobre na miarę swoich możliwości,
- wspieramy pełny rozwój naszych uczniów.

Nasza szkoła stanie się szkołą przyjazną dziecku, w której najważniejszymi podmiotami będą uczniowie i nauczyciele. Będą uczyć się i pracować w atmosferze wzajemnej tolerancji i poszanowania prawa do godności osobistej. W naszej szkole kształcenie będzie jednocześnie wychowaniem, które ma posłużyć temu, aby uczeń stawał się pełnowartościowym człowiekiem. W tym celu nasze środowisko szkolne musi stać się środowiskiem twórczym, w którym każdy z podmiotów będzie mógł realizować się według

własnych potrzeb. W celu właściwego realizowania zamierzonych działań nasza szkoła stanie się szkołą bezpieczną i przyjazną dla ucznia.

Program wychowawczo-profilaktyczny zakłada także realizację priorytetów Małopolskiego Kuratora Oświaty. W związku z tym w podjętych działaniach zostały uwzględnione następujące zagadnienia: bezpieczeństwa w Internecie, korzystania z portali społecznościowych, doradztwa zawodowego, wzmacniania wychowawczej roli szkoły oraz podnoszenia jakości edukacji włączającej w szkole.

I. Założenia teoretyczne z podstawą prawną

1. Ustawy prawne:

– *Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe (Dz. U. z 2017 r. poz. 59)*

– *Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 18 sierpnia 2015 r. w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii (Dz. U. z dnia 28 sierpnia 2015 r. poz. 1249)*

– Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 22 stycznia 2018 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii (Dz. U. z 2018 r. poz. 214)

2. Misja i wizja szkoły

Misja szkoły podstawowej:

Celem misji jest dostosowanie programów nauczania do przyszłych potrzeb młodzieży, zachęcanie do wysiłku, stymulowanie kreatywności uczniów, służenie społeczności lokalnej. Dążenie do tego, aby Szkoła cieszyła się uznaniem środowiska lokalnego i zaufaniem rodziców, a jej pracownicy mieli satysfakcję z wykonywanej pracy.

Wizja szkoły podstawowej

Szkoła dostosowana do zmian cywilizacyjnych, w nowoczesny sposób przygotowująca dzieci i młodzież do wyzwań, jakie stawia dorosłość. Szkoła osiąga wysokie wyniki w zakresie nauczania, wychowania i opieki, kształtuje postawy patriotyczne, prozdrowotne, ekologiczne, realizuje edukację informatyczną oraz językową, stymuluje wszechstronny rozwój ucznia, skutecznie przeciwdziała patologiom społecznym, oferuje uczniowi atrakcyjne metody nauki, rozwija jego zainteresowania oraz zachęca go do przyjmowania aktywnych i twórczych postaw. Rozwija wrażliwość na potrzeby innych ludzi oraz angażuje do czynnej, dobrowolnej i bezinteresownej pomocy innym w ramach działań podejmowanych w ramach wolontariatu.

3. Definicja wychowania i profilaktyki

Wg W. Okonia wychowanie to świadomie organizowana działalność społeczna oparta na stosunku wychowawczym między wychowankiem a wychowawcą, której celem jest wywołanie zamierzonych zmian w osobowości wychowanka. Zmiany te obejmują zarówno stronę poznawczo-instrumentalną, związaną z poznaniem rzeczywistości i umiejętnością oddziaływania na nią, jak i stronę emocjonalno-motywacyjną, która polega na kształtowaniu stosunku człowieka do świata i ludzi, jego przekonań i postaw, układu wartości i celu życia.

Wychowanie to wspieranie ucznia we wszechstronnym rozwoju, ukierunkowanie na osiągnięcie pełni dojrzałości fizycznej, emocjonalnej, intelektualnej, duchowej i społecznej. Szkoła prowadzi systematyczną działalność wychowawczą, edukacyjną, informacyjną i profilaktyczną wśród uczniów i wychowanków, ich rodziców lub opiekunów oraz nauczycieli, wychowawców i innych pracowników szkoły i placówki w celu przeciwdziałania narkomanii. Działalność ta obejmuje działania uprzedzające, mające na celu przeciwdziałanie pojawianiu się zachowań ryzykownych związanych z używaniem środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych, nowych substancji psychoaktywnych przez uczniów i wychowanków, charakteryzujących się nieprzestrzeganiem przyjętych dla danego wieku zwyczajowych norm i wymagań, niosących ryzyko negatywnych konsekwencji dla zdrowia fizycznego i psychicznego ucznia lub wychowanka oraz jego otoczenia społecznego.

Zgodnie ze wskazaniem działalność wychowawczo-profilaktyczna w naszej szkole polega na prowadzeniu działań z zakresu promocji zdrowia oraz wspomaganie ucznia w jego rozwoju ukierunkowanym na osiągnięcie pełnej dojrzałości w sferze:

1. **fizycznej** – ukierunkowanej na zdobycie przez ucznia wiedzy i umiejętności pozwalających na prowadzenie zdrowego stylu życia i podejmowania zachowań prozdrowotnych;
2. **psychicznej** – ukierunkowanej na zbudowanie równowagi i harmonii psychicznej, ukształtowanie postaw sprzyjających wzmocnieniu zdrowia własnego i innych ludzi, kształtowanie środowiska sprzyjającego rozwojowi zdrowia, osiągnięcie właściwego stosunku do świata, poczucia siły, chęci do życia i witalności;
3. **społecznej** – ukierunkowanej na kształtowanie postawy otwartości w życiu społecznym, opartej na umiejętności samodzielnej analizy wzorów i norm społecznych oraz ćwiczeniu umiejętności wypełniania ról społecznych;
4. **aksjologicznej** – ukierunkowanej na zdobycie konstruktywnego i stabilnego systemu wartości, w tym docenienie znaczenia zdrowia oraz poczucia sensu istnienia.

Działalność profilaktyczna w szkole polega na realizowaniu działań z zakresu profilaktyki uniwersalnej, selektywnej i wskazującej.

Działalność profilaktyczna obejmuje:

- 1) **w przypadku profilaktyki uniwersalnej** – wspieranie wszystkich uczniów i wychowanków w prawidłowym rozwoju i zdrowym stylu życia oraz podejmowanie działań, których celem jest ograniczanie zachowań ryzykownych niezależnie od poziomu ryzyka używania przez nich środków i substancji;
- 2) **w przypadku profilaktyki selektywnej** – wspieranie uczniów i wychowanków, którzy ze względu na swoją sytuację rodzinną, środowiskową lub uwarunkowania biologiczne są w wyższym stopniu narażeni na rozwój zachowań ryzykownych;

3) w przypadku profilaktyki wskazującej – wspieranie uczniów i wychowanków, u których rozpoznano wczesne objawy używania środków i substancji lub występowania innych zachowań ryzykownych, które nie zostały zdiagnozowane jako zaburzenia lub choroby wymagające leczenia.

Działania profilaktyczne w szkołach obejmują w szczególności:

- 1) realizowanie wśród uczniów i wychowanków oraz ich rodziców lub opiekunów programów profilaktycznych i promocji zdrowia psychicznego dostosowanych do potrzeb indywidualnych i grupowych oraz realizowanych celów profilaktycznych, rekomendowanych w ramach systemu rekomendacji, o którym mowa w Krajowym Programie Przeciwdziałania Narkomanii;
- 2) przygotowanie oferty zajęć rozwijających zainteresowania i uzdolnienia jako alternatywnej pozytywnej formy działalności zaspakajającej ważne potrzeby, w szczególności potrzebę podniesienia samooceny, sukcesu, przynależności i satysfakcji życiowej;
- 3) kształtowanie i wzmacnianie norm przeciwnych używaniu środków i substancji przez uczniów, a także norm przeciwnych podejmowaniu innych zachowań ryzykownych;
- 4) doskonalenie zawodowe nauczycieli i wychowawców w zakresie realizacji szkolnej interwencji profilaktycznej w przypadku podejmowania przez uczniów i wychowanków zachowań ryzykownych;
- 5) włączanie, w razie potrzeby, w indywidualny program edukacyjno-terapeutyczny, działań z zakresu przeciwdziałania używaniu środków i substancji.

Szkoła, współpracuje z jednostkami samorządu terytorialnego, poradniami psychologiczno-pedagogicznymi, w tym poradniami specjalistycznymi, placówkami doskonalenia nauczycieli, podmiotami realizującymi świadczenia zdrowotne z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej, opieki psychiatrycznej i leczenia uzależnień, wojewódzkimi i powiatowymi stacjami sanitarno-epidemiologicznymi, Policją, pracodawcami, w szczególności przy opracowaniu diagnozy w zakresie występujących w środowisku szkolnym czynników chroniących oraz czynników ryzyka, dotyczącej uczniów, rodziców, nauczycieli, wychowawców i innych pracowników szkoły lub placówki.

Podstawę do podejmowania działalności profilaktycznej stanowi opracowywana w każdym roku szkolnym diagnoza.

Przez **czynniki chroniące** należy rozumieć indywidualne cechy i zachowania uczniów lub wychowanków, cechy środowiska społecznego i efekty ich wzajemnego oddziaływania, których występowanie wzmacnia ogólny potencjał zdrowotny ucznia lub wychowanka i zwiększa jego odporność na działanie czynników ryzyka.

Przez **czynniki ryzyka** należy rozumieć indywidualne cechy i zachowania uczniów lub wychowanków, cechy środowiska społecznego i efekty ich wzajemnego oddziaływania, które wiążą się z wysokim prawdopodobieństwem wystąpienia zachowań ryzykownych stanowiących zagrożenie dla ich prawidłowego rozwoju, zdrowia, bezpieczeństwa lub funkcjonowania społecznego.

II. Diagnoza

Każdego roku przeprowadzana jest diagnoza środowiska, analizuje się potrzeby i zasoby szkoły z obszaru wychowania i profilaktyki w szkole na podstawie:

1. diagnozy czynników ryzyka i czynników chroniących,

2. badań ankietowych skierowanych do uczniów, rodziców i nauczycieli dotyczących zjawiska przemocy, alkoholu i nikotyny,
3. spostrzeżeń wychowawcy na temat klasy,
4. analizy stanu wychowania w szkole:
 - obserwacji bieżących zachowań uczniów na terenie szkoły, analiza uwag wpisanych do dziennika,
 - sprawozdań półrocznych opracowanych przez wychowawcę.

W wyniku diagnozy i ewaluacji wyłoniono następujące zagadnienia do pracy:

- motywowanie uczniów do pracy w tych mających problemy w nauce;
- wdrażanie do respektowania przez uczniów norm społecznych;
- poszerzanie wiedzy uczniów na temat zagadnień związanych z cyberprzemocą oraz korzystania z mediów społecznościowych;
- rozszerzenie działania na rzecz profilaktyki uzależnień, przemocy, otyłości, profilaktyki onkologicznej;
- budowanie dobrego klimatu w klasie, integracja zespołów klasowych;
- stwarzanie warunków do aktywnego spędzania wolnego czasu.

Po wnikliwej analizie przeprowadzonych diagnoz można wyłonić następujące czynniki chroniące i czynniki ryzyka.

Czynniki chroniące to:

- kompetentna i wszechstronnie wykształcona kadra pedagogiczna,
- bardzo dobrze rozwinięta baza lokalowa (plac zabaw, hala sportowo-widowiskowa, boisko)

- dobrze wyposażone sale lekcyjne,
- atmosfera przyjazna dla ucznia,
- wysokie poczucie bezpieczeństwa wśród uczniów,
- znajomość konsekwencji używania środków psychoaktywnych,
- świadomość możliwości uzyskania pomocy w trudnej sytuacji życiowej,
- monitoring,
- ścisła współpraca z Policją, Strażą Pożarną, Parafialnym Klubem Sportowym „Jaworze”, Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną, Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej, PCPR, GOK, Biblioteką Publiczną, Parafią.

Czynniki ryzyka:

- łatwy dostęp do Internetu oraz szkodliwych treści,
- trudności w radzeniu sobie z emocjami,
- problemy związane z okresem dorastania,
- problemy życiowe uczniów.

III. Cele

Cel ogólny

Uczeń naszej szkoły to istota wszechstronnie rozwinięta, ukierunkowana na osiągnięcie pełni dojrzałości fizycznej, emocjonalnej, intelektualnej, duchowej i społecznej.

Cele szczegółowe:

Uczeń naszej szkoły:

- jest życzliwy, dostrzega potrzeby drugiego człowieka;
- udziela pomocy rówieśnikom;
- szanuje ludzi i respektuje ich prawa;
- jest tolerancyjny wobec drugiego człowieka;
- jest odpowiedzialny;
- potrafi rozwiązywać konflikty;
- potrafi sobie radzić z trudnymi uczuciami (złość, gniew, strach);
- jest asertywny;
- potrafi komunikować się z innymi, dyskutować, bronić i uzasadniać własny punkt widzenia;
- godnie reprezentuje szkołę na zewnątrz;
- kieruje się miłością do Ojczyzny, poszanowaniem dla polskiego dziedzictwa kulturowego przy jednoczesnym otwarciu na kulturę Europy i świata;
- czuje się bezpiecznie w swoim środowisku szkolnym;

- odróżnia dobro od zła;
- dba o higienę osobistą, estetykę ubioru, pomieszczeń;
- rozwija swoje zdolności i zainteresowania, jest kreatywny.

Absolwent szkoły podstawowej

- jest dobrze przygotowany do nauki w szkole ponadpodstawowej;
- posiada umiejętność praktycznego zastosowania wiedzy w codziennym życiu oraz stara się wszelkie problemy rozwiązywać w sposób twórczy;
- sprawnie komunikuje się w języku polskim, korzysta ze źródeł książkowych oraz multimedialnych, swobodnie wyraża swoje myśli i przeżycia;
- rozwija zainteresowanie otaczającym go światem;
- posługuje się na poziomie podstawowym technologią informatyczną;
- jest przygotowany do odbioru różnych form kultury;
- potrafi dokonać samooceny;
- rozróżnia dobre i złe zachowania, w swoim postępowaniu kieruje się normami;
- dba o bezpieczeństwo swoje i innych;
- charakteryzuje się wrażliwością, sumiennością i uporem w dążeniu do wyznaczonego celu;
- potrafi wybrać bezpieczną i zdrową drogę swojego rozwoju;
- okazuje życzliwości i szacunek innym ludziom;

- potrafi działać w grupie;
- umie wyrażać swoje poglądy, dążenia;
- jest przygotowany do wzięcia odpowiedzialności za podejmowane decyzje;
- niesie bezinteresowną pomoc ludziom potrzebującym.

IV. ZADANIA

- 1) Wprowadzanie uczniów w świat wartości, w tym ofiarności, współpracy, solidarności, altruizmu, patriotyzmu i szacunku dla tradycji, wskazywanie wzorców postępowania i budowanie relacji społecznych sprzyjających bezpiecznemu rozwojowi ucznia (rodzina, przyjaciele).
- 2) Wszechstronny rozwój osobowy ucznia przez pogłębianie wiedzy oraz zaspokajanie i rozbudzanie jego naturalnej ciekawości poznawczej.
- 3) Rozwijanie kompetencji, takich jak: kreatywność, innowacyjność i przedsiębiorczość, wspieranie ucznia w rozpoznawaniu własnych predyspozycji i określaniu drogi dalszej edukacji.
- 4) Formowanie u uczniów poczucia godności własnej osoby i szacunku dla godności innych osób.
- 5) Rozwijanie i wspieranie działalności wolontarystycznej;
- 6) Budowanie postawy prozdrowotnej i zdrowego stylu życia.

Ewaluacja programu

Przebieg pracy wychowawczo-profilaktycznej i jej efekty poddawane są systematycznej obserwacji i ocenie. Informacje zwrotne pochodzące od uczniów, rodziców i nauczycieli służą doskonaleniu pracy i stanowią podstawę do planowania zamierzeń wychowawczych w kolejnym roku szkolnym.

Opracowany program wychowawczo-profilaktyczny powinien być uchwalony przez Radę Rodziców w porozumieniu z Radą Pedagogiczną. O sposobie tego porozumienia i formie potwierdzenia, że ono nastąpiło, decyduje Dyrektor szkoły.

Działalność edukacyjna szkoły od 1 września 2017

Od 1 września 2017 r. działalność edukacyjną szkoły powinny określać:

- szkolny zestaw programów nauczania,
- program wychowawczo-profilaktyczny szkoły.

Powinny być one ze sobą spójne i muszą uwzględniać wszystkie wymagania opisane w podstawie programowej (Rozporządzenie MEN z 14 lutego 2017 r. w sprawie podstawy programowej).